

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Politika in gospodarstvo

Slabi časi so nastopili za južnoameriške diktature. Ruši se ena za drugo. Začelo se je v Boliviji konec junija. Dva meseca nato je padel Leguia, predsednik republike Peru in sedaj je neposredno sledil še Irigoyen, predsednik Argentine po ponesrečenem poizkusu, da bi z imenovanjem svojega podpredsednika Martineza na predsedniško mesto rešil režim in sebi zagotovil čim hitrejši povratek. Uporne čete so to preprečile in more se smatrati, da je Irigoyen, ki je bil še pred dvema letoma izvoljen kot miljenec ljudstva z velikansko večino, padel končno neveljavno in žalostno zaključil svojo politično kariero. Prihajajo pa vesti že tudi iz Čile, da je močno omajano stališče predsednika Ibañe, ki je drugače znan kot izredno sposoben mož. Uporno gibanje se širi tudi po Braziliji, Kubi in Paragvaju.

Kaj naj vse to pomeni? Ali je zgled Španije potegnil za seboj njene nekdanje kolonije? Menda bo nekaj na tem. Če preizkušamo vzroke južnoameriškega vrenja, najdemo res precej istih momentov, ki so bili odločilni za razsulo politične diktature Primo de River. Da se je v Španiji izmenjal režim, niso bili toliko vzrok politični razlogi kakor v prvi vrsti gospodarski. Diktator je padel, ker je pričela padati peseta. Med vojno je bila za Španijo doba velikih in lahkih dobičkov. Zнала se je koristiti s svojo nevtralnostjo. Peseta se je okrepila in porasla, v Španijo je dotevalo zlato od vseh strani. Španski kapital, naložen v inozemstvu je dobil veljavo in donosaj visoke obresti. Kakor hitro pa so se razmere v Evropi ustalile, je že tudi pričela zahajati zarja pesete. V razkošnih dneih se je polastila španski državniki neka megalomanija: izdajale so se ogromne vsote za vojno ladje, ki naj bi delale pričaralo nazaj nekdanjo pomorsko slavo; gradile so se velikanske javne naprave, bolj z reprezentativnim kakor socialnim značajem. Ljudstvo se je navadilo živeti čez potrebe in čez razmere — in državna valuta je oslabevala. Diktatura je bila kaj slaba injekcija anemični pezeti. Kljub reklamam, ki jo je general Rivera delal za svoj režim ni imelo inozemstvo zaupanja, domač kapital pa je uhajal, kjer je le mogel čez mejo. Potem se je general umaknil, ker ni mogel več zaustaviti napredujočega zla.

Nekaj sličnega se odigrava v južni Ameriki. Revolucionari sicer proglašajo, da je veliki cilj, kateriga zasledujejo »rešiti ustavo in osvoboditi državo nesposobnega režima« — toda ni ravno vneza za demokracijo, ki jih sili do revolucionarnih dejanj. Južnoameriški pojem demokracije je sploh nekaj precej različnega od našega pojmovanja. Treba je pomisliti na zgodovinski razvoj in poseben značaj ljudstva, ki je stoletja bilo vajeno živeti v podrejenem kolonialnem razmerju, in ki ni nikdar poznalo kakega samopopravnega življenja. Bilo je vajeno, svojo usodo navezavati na krepke osebnosti, skoraj vedno generale, ki so s pomočjo kliče in armade obvladale položaj, na kar ljudstvo, ki je politično nevezgajeno, ni reagiralo, dokler ga je režim pustil z davki pri miru in da tudi drugače življenje ni bilo pretežavno.

Tudi južna Amerika je med vojno sijajno zaslužila in so se njene sirovine izvrstno prodajale. Toda gospodarska depresija zadnjih let — ki je splošen svetovni pojav — je zajela sedaj tudi južnoameriške republike. Povrhu je treba še to upoštevati, da je večina kapitala, trgovina in sploh gospodarstvo v tujih rokah, ker je domača inteligenca prelena in tudi nesposobna za take posle. Preo vojno je bila južna Amerika v interesni sferi angleškega, francoskega in precej že tudi nemškega kapitala. Po vojni pa Združene države izrinjajo iz južnoameriškega ozemlja eno evropsko državo za drugo. V Argentini imajo Angličani še vedno veliko nadmoč, ker je bil predsednik Irigoyen osebno jako nasproten politiki ameriškega dolarja. K njegovemu padcu so najbrže Amerikanci precej pomagali, vsaj kažejo se zelo zadovoljne, da je izginil iz politične arene.

Kakor v Španiji, tako so tudi v južnoameriških republikah pričele padati državne valute. Peruvanska lira je stala med vojno tako visoko kakor angleški funt. Peruvanski sladkorni trs je doživljal triumfe nad svojim tekmečem, sladkorno peso, katere največja polja so bila v svetovni vojni uničena ali drugače uporabljena. Ko pa se je evropsko gospodarstvo nekoliko opomoglo, se je izvoz sladkornega trsa zmanjšal, lira je pričela padati. Ljudstvo je postajalo nezadovoljno in se končno uprlo sledeč pravim ali le osebnim nasprotnikom diktature, ki so v režimu videli vzrok gospodarskega propadanja. Tako je Leguia, mož »jeklene roke« moral iti.

Isti proces se je pravkar izvršil tudi v Argentini. Hipolito Irigoyen je bil prvič izvoljen za predsednika republike leta 1916. Tedaj se je zelo priljubil ljudstvu. Bil je poborec demokracije in je uvedel splošno in enako volilno pravico. Pri svoji drugi izvolitvi je pa nečel precej spremenjene razmere. Kmečko gospodarstvo je radi manjšega priseljavanja zašlo v krizo, ker nima delovnih moči. Zunanje politične položaj se je znatno spremenil in bi Irigoyen moral računati z rastjo gospodarskega in političnega močja Združenih držav, česar ni storil. Amerikanci so se hitro maščevali. Njihov kapital je pričel pritiskati peso (argentinski denar) navzdol najprej na newyorški borzi, kateri so hitro sledile tudi druge. Irigoyen se ni spremenil politike. Z diktatorskim nasiljem je pričel preganjati svoje domače nasprotnike. Starec je zakrnil vase, postal je trmast in svojeglaven ter odklanjal vsak nasvet prijateljev. Tako je izgubil svojo nekdanjo popularnost. Nazadnje je bilo lahko delo, da ga je revolucija pomedla s predsedniškega mesta.

Revolucionarni pojav v južnoameriških državah je gotovo zelo značilen Seveda so bili za pre-

Velik mirovni govor Brianda

„Storil bom vse, da ne bo nobene vojne več“

Zeneva, 11. septembra. as. Danes dopoldne se je na seji Društva narodov po otvoritvenem nagovoru voditelja kanadske delegacije sira Roberta Bordena začela razprava o Briandovem načrtu. Takoj prvi je dobil besedo francoski zunanji minister Briand, ki je v 3 do 4 ure trajajočem govoru razvijal svoj načrt o evropski uniji, kakor je za to dobil nalog na seji evropske konference v ponedeljek.

Mirovna misel napreduje

Pozdravljen z viharnimi ovacijami je začel Briand svoj govor z izjavo, da stoji tu v dvojni lastnosti: Prvič kot delegat Francije, potem pa po naročilu 27 evropskih vlad, da poda zborovanju Društva narodov poročilo, t. j. zborovanju onega Društva narodov, ki danes predstavlja poglavito bariero proti vojni nevarnosti. Društvo narodov je že srečno prebrodilo okoli rta ironije in okoli pečin sarkazma in obrekovanja, in že njegov predgovornik je ugovarjal, da je mir in mednarodno sodelovanje od l. 1919 dalje nedvomno napredovalo. Briand je nadaljeval: »Tudi jaz lahko priznam, da sem nekoliko prispeval k temu. Kajti v pariškem paktu, kar se ne sme pozabiti, je prvič pol stolice vlad označilo vojno kot nedovoljeno. To je velika moralna etapa, katere ni podcenjevati. Nato je Briand navajal mnoge razsodiščne pogodbe, ki so bile sklenjene pod avspicijami Društva narodov. Obrnjen proti nemški delegaciji je rekel o razorožitvi, da bi bilo v njegovi državi nemogoče, obdržati današnje število stanja armade in vojne oborožitve v splošnem, kakor tudi vojaškega proračuna, ne da bi ga zvišali, ako ne bi bilo zagotovljeno po Društvu narodov gotovo varnostno stanje. Morda smo pri praktičnem reševanju vprašanja o razorožitvi zadeli ob gotove težkoče (namigaval je na londonsko konferenco) vendar pa se to, kar smo dosegli, ne sme podcenjevati.

Pred sporazumom z Italijo

Dalje je Briand napovedal, da upa da bo z neko sosednjo in prijateljsko državo prišlo do sporazuma in da se bo z londonsko pogodbo omogočil daljni napredek v razorožitvi. To na-

poved bližnjega sporazuma med Francijo in Italijo je Društvo narodov pozdravilo z živahnim odobravanjem.

Nobene vojne več

Briand se na to, obranjen zopet proti dr. Curtiusu, ki je sedel ravno pred njim, pristavil energično, glasno in vsako besedo poudarja: »Vsekakor sem jaz absolutno odločen, dokler sem in kjerkoli sem, storiti vse za to, da ne bo nobene vojne več«. Nato je še glasneje naglašujoč vsako besedo, zaklical v dvorano: »Kolikor bi tudi bili konflikti ostri, kolikor bi se tudi poostreno razvijali, uredili jih bomo v miru.«

Panевropa po Briandovi zamisli

Nato je Briand polagoma prešel na glavni predmet svojega govora. Navajal je: »Društvo narodov ne sme prezreti nobene velike ideje političnega življenja, niti ne sme ostati raznodušno nasproti nobeni zamisli, če je sposobna služiti miru. Jaz sam nosim velik del odgovornosti za to, za kar imam nalog tukaj predavati.« — Kakor vedno je tudi sedaj Briand govoril prosto. Najprej je poskušal zavrniti razne ugovore, ki so se pojavili proti njegovi Panевropi. Nato je govoril o spravi in o potu, ki vodi k spravi. To pot vidi v Panевropi. Ves gospodarski napredek Evrope je odvisen od vprašanja varnosti in od političnega zblivanja. Samo na podlagi obnove zaupnih odnosov med narodi, samo na podlagi pravega pomirjenja duhov se lahko zahteva od posameznih držav, da bodo doprinesle velike gospodarske žrtve. Politika Panевrope pa se mora ustvariti v polni in najožj zvezi z Zenevo in z Društvom narodov. Posebno energično je Briand naglasil: »Evropska zveza ne sme tvoriti nobene nove instance za urejevanje sporov. Evropska zveza bi sama lahko predlagala svoje blagohotno posredovanje in poslovala kot posvetovalna oblast. Panевropa bi služila za to, da se ojačijo miroljubni nameni Društva narodov, da se zastopnikom v Zenevi olajšajo odločitve. Zveza Evrope ne sme škodovati nikomur, suverene pravice evropskih držav pa morajo ostati nedotaknjene.

Pomagajte, da bo Evropa lahko nastopila to poti Seveda je potrebno, da se načne to vprašanje previdno in šele po natančnem proučevanju, toda že to je veliko, da se je ta ogromni problem podvrget tako natančnemu študiju. V odgovorih posameznih držav sem našel marsikatero stvar, ki je ugodna za moj načrt, pa tudi marsikatero stvar, ki je manj ugodna, marsiktero opozoritev na težkoče, katere sam morda nisem zadosti upošteval. V vseh odgovorih pa lahko ugotavljam, je ugodno razpoloženje za to vprašanje. Gotovo obstajajo razlike v mnenjih glede raznih točk, nobene razlike pa ni v tem, da se naša naloga mora izvršiti in sicer pred Društvom narodov, radi česar za vprašanje polagam v naročje Društva narodov. Nikdar nisem mislil na to, da bi se načrt izvršil izven Društva narodov ali proti njemu. Društvo narodov je univerzalno in deluje na to, da se univerzalno izpopolni. Toda sestanki sveta Društva narodov so preveč redki. Pomislite, kako zelo bi bila pomenljiva naloga Društva narodov, če bi na najnevarnejšem kraju zemlje narodi pristali na to, da se hitro in temeljito rešijo njihovi problemi. Seveda pa ostane Društvo narodov pri tem vedno kot vrhovno razsodišče, kakršno je, in nikdar ni nihče mislil na to, da bi mu vzel iz rok tudi samo enega njegovih atributov. Odklanjam od sebe vsako misel, da bi za mojim evropskim načrtom tičal kak skrit namen, kakor se je to poskušalo trdit. Zavzeti moram tudi stališče proti trditvam, da bi morda mogle Združene države ameriške uveljaviti kake pomisleke proti združitvi Evrope. Sam sem govoril z gospodarskimi in političnimi zastopniki Združenih držav in vsa so pozdravili namen, da se napravi v Evropi nekoliko več reda. Kdo naj bi imel interes na tem, da bi preprečil združitve Evrope? Če se upoštevajo stiske, v katerih se nahajajo danes zmagovalci, kakor tudi premaganci, se šele prav spozna sila medsebojne odvisnosti vseh interesov. Zastopniki 27 držav v tej dvorani so premišljevali o teh vprašanjih in so rekli: »Da, mi imamo skupne interese, o katerih bomo morali enkrat skupno razpravljati. Toda mi potrebujemo vaše podpore, gospodje mi potrebujemo vaše vzpodbude, mi želimo, da nam poveste kako ste storili vi v drugih sličnih slučajih, namreč pri regionalnih varnostnih pogodbah: pojdite, napredujte, napravite se en korak več za mir!« (Odobravaje.)

Zakaj so bili poljski poslanci aretirani

Varšava, 11. septembra. AA. Snoči je bilo objavljeno tole uradno poročilo: Za časa zadnjega parlamentarnega zasedanja so državne oblasti za zaščito države kakor tudi sodne oblasti ugovarile več navadnih zločinov in zločinov politične narave, ki so jih izvršili bivši narodni poslanci poljskega sejma. Ta čas z ozirom na člen 21. poljske ustave o imuniteti narodnih poslancev ni bilo mogoče podzvzeti zakonitih ukrepov. Sklepi, da se gotovi narodni poslanci izročijo sodišču, niso bili dostavljeni pravočasno pristojnim mestom ali pa je sejm navzlic jasnosti zločina sprejel sklep, da obtoženih narodnih poslancev ne izroči sodišču, kakor je bilo to pri narodnem poslancu Dvorčaninu, ki je streljal na policijo, bil nato aretiran in predan sodnim oblastem, predsednik sejma je zahteval osvoboditev Dvorčanina. Medtem pa je bilo s strani oblasti radi prenehanja imunitete narodnih poslancev, ker je bil sejm razpuščen, otvorena sodna preiskava proti vsem onim narodnim poslancem, ki so zakrivali kak zločin za časa zasedanja v sedanjem parlamentarnem zasedanju. Radi tega je bilo 9. septembra areti-

ranih več narodnih poslancev, ki so izvršili zločine, krajo, falzifikate, ponesrečenja itd. kakor tudi politične zločine, ker so nekateri bivši narodni poslanci streljali na policijo, pozivali ljudstvo naj se upre z nasilnimi sredstvi oblastem ter jim odpovedo pokorščino. Preiskave proti obtoženim narodnim poslancem vodijo oblasti za zaščito države, nadaljevale pa jo bodo sodne oblasti.

Varšava, 11. septembra. AA. V zvezi s poslednjimi aretacijami nekaterih bivših narodnih poslancev v Varšavi in Tarnovu so poskušali prirediti socijalisti manifestacije. Hitri nastop policije pa je te manifestacije onemogočil.

Novi nem'ri in aretacije

Varšava, 11. sept. p. Nocoj je prišlo do krvavih spopadov med policijo in demonstranti, ki so hoteli vdreti v zgradbo vojskovodstva, da bi protestirali. Pri tej priliki jebilo aretiranih več narodnih poslancev. Enake vesti o spopadih prihajajo tudi iz Lvova in Krahova. Tudi včeraj je bilo aretiranih več opozicijskih narodnih poslancev.

Vprašanje beguncev pred DN

Ustanovi se mednarodni urad za begunce

Belgrad, 11. sept. AA. Konsultativna komisija za begunce pri Društvu narodov je imela svoje letošnje zasedanje v Zenevi od 3. do 8. avgusta. Pri delu komisije je sodelovalo mnogo držav, članic Društva narodov. Našo državo sta zastopala dr. Ilija Šumenković, stalni delegat kraljevine Jugoslavije pri Društvu narodov, in dr. Gjuro Curčin, ki zastopa mednarodni urad dela. Na dnevnem redu sestankov komisije so bila vprašanja organizacije akcije za begunce in druga vprašanja administrativnega značaja.

Po končanem delu je komisija klenila predložiti glavni skupščini Društva narodov v odobritev in sprejetje tele predloge:

1. da se generalnemu sekretarju Društva narodov poveri politična in pravna zaščita beguncev. Potemtakem bi moral generalni sekretar Društva narodov obenem tudi proučevati vsa begunska vprašanja, da regulira in zagotovi obstoječe pogodbe med posameznimi državami, oziroma, da doseže

vrat dani tudi politični razlogi, kajti težko je v XX. stoletju vzdrževati diktaturo celo nad takim narodom, ki niti ni veliko užil politične svobode. Sila vedno rodi silo. A lahko trdimo, da je bilo slabo gospodarstvo vzrok, da so južnoameriške diktature propadle. Zdrava valuta je najboljši barometer, da je tudi politika zdrava. Padcu valute pa navadno sledi tudi politični pretresljaj.

njihovo revizijo, če bi bilo to potrebno, ali pa da sklene nove pogodbe.

2. Humanitarna stran begunskega problema naj bi se poverila posebnemu mednarodnemu uradu za begunce, ustanovljenemu na podlagi člena 24 pakta o Društvu narodov. Ta urad bi moral zbrati vse informacije in dajati direktive za delo obstoječih društev za podporo beguncem in koordinirati njihovo delavnost. Posebni urad bi se okoristil z obstoječimi finančnimi sredstvi, med katere pridejo tudi dohodki iz prodanih Nansenovih znamk. Urad bi se naposled moral brigati tudi za etabliranje odnosno za zaposlenje beguncev. Urad za begunce bi imel svoj sedež v Zenevi, v njem pa bi bili razen predstavnikov in posameznih članov konsultativne komisije tudi zastopniki zasebnih organizacij za begunce in zastopniki generalnega tajnika Društva narodov in mednarodne organizacije dela.

Novi japonski poslanik

Belgrad, 11. sept. m. Snoči je prispel v Belgrad novi japonski poslanik v Belgradu Bužita. V Belgradu je prispel s svojo soprogo in odpravnikom poslov Joži Hari Hariman. Poslanik Bužita je bil dalj časa japonski poslanik v Bukarešti za vse balkanske države. Danes ob 11.10 je bil Bužita sprejet od Nj. Vel. kralja Aleksandra in mu je izročil svojo akreditivo. Bužita je nadalje obiskal zastopnika zunanjega ministra dr. Kumanudija.

Gostaščina se ukine

Belgrad, 11. sept. z. Finančno ministrstvo bo predložilo predsedniku vlade v odobritev zakon, s katerim se ukinja gostaščina. Ta zakon je bil izdelan pred kratkim v finančnem ministrstvu.

Vplačila delnic PAB

Belgrad, 11. sept. z. Na svojem posebnem se stanku je upravni odbor PAB obravnaval vprašanje plačila delniške glavnice in sklenil, da se izvrši tretje in četrti vplačilo delnic istočasno od 1. okt. do 30. nov. Obenem je sklenil, da se ob tej priliki delničarjem izplača 6% akontacija na ime dividend za leto 1929, kolikor je država jamčila. Za 1930 se bo izplačala akontacija dividend na tretji in četrti obrok, ki se bo plačala v višini 0,05%. Plačila tretjega in četrtga obroka se bodo vršila kot doslej in na istih mestih.

Prestave in imenovanja

Belgrad, 11. sept. m. S kraljevim ukazom so premešeni veterinarski svetniki Ivan Držman iz Rekeve v Litijo, veterinarski svetnik Fran Lohnik na okrajno glavarstvo v Gornji Radgoni, veterinarski višji svetnik Josip Stupar iz Novega mesta v Priboj, veterinarski svetnik Vojteh Hrabalek iz Celja k banski upravi v Ljubljani, veterinarski svetnik pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani Josip Čeh k obmejni veterinarski postaji v Gornjo Radgono, veterinarski svetnik Stanko Arko v Čabar.

V področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva sta napredovala v 4. a l. ing. Josip Gostiša in Ivan Petrič-Müller.

Upokojen je računski inspektor finančnega ravnateljstva v Ljubljani Bojan Drenik.

Z ukazom Nj. Vel. kralja je imenovana na srednji tehnični šoli v Ljubljani za predmetno učiteljico v 2. II. Kristel Alojzija.

Belgrad, 11. sept. AA. S sklepom ministra za socijalno politiko in narodno zdravje sta v soglasju s predsednikom ministrskega sveta postavljena: za pomočnika referenta inspekcije dela v 9. pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani g. Josip Gorjaneč,

za pomočnika referenta inspekcije dela v 9. pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani g. Miljutin Debelak, inženjer.

Dr. Pitamic v Zagrebu

Zagreb, 11. sept. p. Tu se je mudil naš poslanik v Washingtonu ljubljanski vseučiliški profesor dr. Leonid Pitamic, član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Obiskal je jugoslovansko akademijo, kjer se je delj časa razgovarjal s predsednikom dr. Manojlovičem.

Odkrita grobnica

Zagreb, 11. sept. p. Pri rušenju starih hiš na sedanji tržnici so našli v kleti dolg hodnik, v katerem je bilo nad 100 okostij, ki so bila razvrščena na obeh straneh hodnika. Nekateri grobnice nosijo letnico 1808, iz česar se da verjetno sklepati, da izvirajo ta okostja iz konca 18. in začetka 19. stoletja. Ostanke se bodo pokopali na pokopališču.

Zagrebtšt vremenska napoved. Se vedno precej nestalno, oblačno, spremenljivo, toplo.

Stoletnica revolverja

Letos poteče ravno sto let, odkar je bil izumljen revolver. Potrebno je, da se spomnimo tega »jubileja«, ne toliko radi izuma samega, o čigar potrebi oziroma nepotrebi bi se dalo debatirati, ampak radi izumitelja.

Malo jih je, ki bi vedeli, da je revolver skonstruiral in izumil 16letni Američan Colt, ki je bil tedaj leta 1830 uslužben na parobrodu, ki je vozil med Bostonom in Kalkuto. Seveda je bil njegov model v primeri z današnjimi konstrukcijami silno enostaven.

Dolar za dolarjem je dajal na stran od svojega revnega zaslužka in v Londonu je svoj izum patentiral. Leto dni pozneje je dobil patent tudi v Ameriki in kmalu nato je ustanovil tudi društvo ognjenega orožja, ki je imelo z ozirom na takratne razmere precej lep kapital. V Patersonu so osnovali tvornico, ki je začela izdelovati revolverje. Tedaj je bil Colt star 20 let. Tvornica je v začetku slabo uspevala, država v New-Jerseyu pa je odbila vsako pomoč, na katero se je Colt precej zanašal. Tvornica se je nahajala ravno pred polomom, tedaj pa je izbruhnila vojna med državo Texas in republiko Lone Star, ki je bila precej dobro oborožena. Država Texas je rabila orožje in Colt je mahoma dobil velika naročila. Tedanje pištole so bile težke po dva kilograma, vendar so bili Texanci prav zadovoljni z njimi, ker je bilo možno iz njih izstreliti pet strelcev brez vmesnega polnjenja. Leta 1836. je dobil za svoj izum popolno priznanje vojaških krogov, toda washingtonska vlada je zopet odbila njegovo prošnjo.

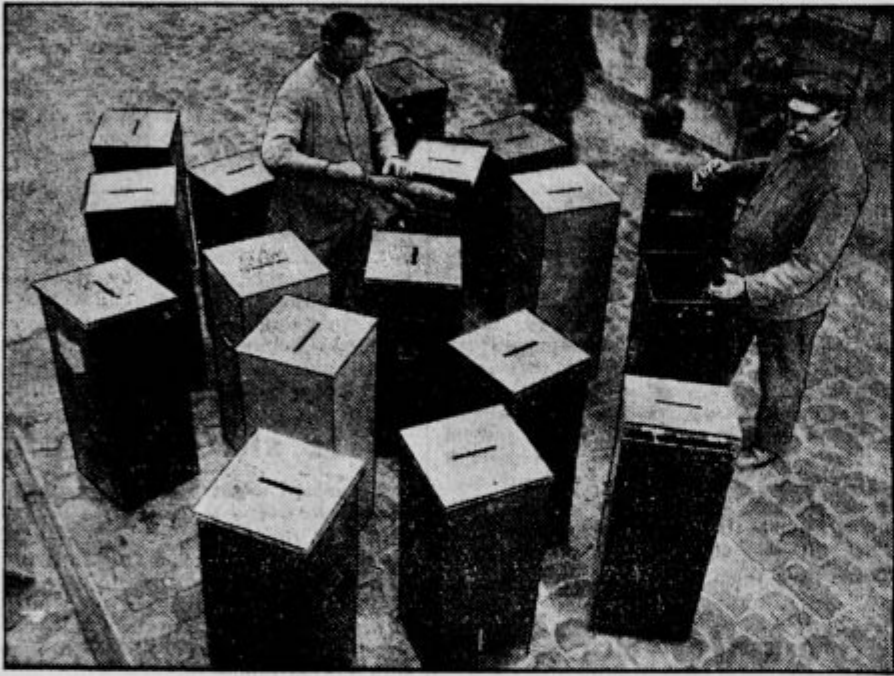
Nato je stopil Colt v zvezo s kapetanom Walkerjem iz Texasa in skupno sta končala

prvi model. »Walker-Colt« revolver je bil strah in trepet za Indijance, ki so pripovedovali, da imajo beli ljudje v rokah ognjene cevi, iz katerih lahko izpalijo mnogo strelcev.

Kljub vsemu temu pa je tvornica l. 1846. doživela polom. Colt je kar na lepem izginil in več let se o njem ni ničesar vedelo. Tedaj pa je Texas stopil v zvezo Ameriške unije in prišlo je do vojne z Mehiko. Zopet je stopil Colt s svojim revolverjem v ospredje zanimanja. General Taylor je pregledal njegov revolver, ki ga je dobil lahko pri vsakem Texancu in je zahteval od ameriške vlade, naj mu dobavi večjo množino takih revolverjev. Začeli so iskati Colta in ga v resnici tudi našli. Dobil je naročilo za več tisoč komadov v vrednosti 28.000 dolarjev. Imel je torej naročilo, toda ni imel več tvornice. Nagovoril je nekega drugega tovarnarja, da mu je za nekaj časa odstopil prostore, pozneje pa je v svojem rodnem mestu Hartfordu ustanovil lastno tvornico, ki še sedaj obstoja. Popularnost »Colta«, tako so imenovali njegov revolver, je bila vedno večja. Prišla je tudi ona grozničava sezona kopanja zlata v Kaliforniji, ko je vsak kopač šel za zlatom z nekaj revolverji. Cene »Colta« so silno rasle. Plačevali so že po sto zlatih dolarjev za komad.

Coltov revolver se je neprenehoma izpopolnjeval. Kljub temu, da je imel konkurenco, mu je vseeno šlo. Zlasti so uporabljali »Colta« cowboyi na divjem zapadu. Vsak cowboy je vzrastle s svojim konjem in »Coltom«.

V 14 letih je Colt zaslužil pet milijonov dolarjev. Njegov tovarna je bila ena največjih na svetu. Umril je leta 1862. v 48. letu starosti.

Zadnje priprave za volitve v Nemčiji. Uradne volilne žare pripravljajo za državnozbornske volitve, ki se bodo vršile v nedeljo, dne 14. septembra.

Iz plesalke pilotinja

Pred nekaj leti je nastopala v velikem pariškem kabaretu, ki je pozneje pogorel in je bil nedavno zopet pozidan, lepa plesalka. Bila je to ameriška umetnica, ki je pomenila za dotični kabaret pravcato atrakcijo. Občinstvo je kar v trmih hodilo gledat lepo plesalko in poslušat izvrsten orkester, ki jo je spremljal. Plesalka se je vsak večer peljala z letalom v London in se potem zopet vsako jutro vrnila po zračni poti. Marsikdo se je vpraševal, kje dobiva plesalka sredstva, da si lahko dovoljuje tak luksuz, toda če bi vedeli, da je plesalka milijonarka Mis Anna Gould, sestra milijonarja Frank J. Goulda, bi se ne čudili.

Ze dalj časa pa nimajo Parižani več prilike občudovati lepo plesalko, kajti ta se je poročila z vojvodo Talleyrandom in je tako postala vojvodinja. Pred nekaj dnevi pa si je vojvodinja zaželela obiskati svojega brata, ki se muči v priljubljenem kopališču Juan-le-Pina ob Sredozemskem morju. Imela pa je samo 24 ur časa. Hitro je najela hidroplan, čez štiri ure je že obedovala pri svojem bratu, preži-

vela tam še prijeten večer in se nato zjutraj zopet vrnila v svoj pariški hotel. Potovanje po zraku ji je tako ugajalo, da si je takoj kupila letalo za svojo osebno uporabo. Sedaj jo je vsak dan videti na letališču, kjer se uri v pilotiranju. In kmalu se bo število mladih pilotinj povečalo za vojvodinjo Talleyrand, bivšo plesalko v pariškem kabaretu.

Truplo žene hranil pod posteljo

V Düsseldorfu se je pripetil redek slučaj moške zakonske zvestobe in ljubezni. Zvesti soprog je neki Italijan, dr. Mancini po imenu, po poklicu zdravnik. Pokazal pa je svojo zakonsko ljubezen na res originalen način. Meseca februarja mu je umrla v Genovi žena in žalostni mož je zaprosil v aprilu oblasti, naj mu dovolijo prevoz ženinega trupla v Nemčijo. To mu je bilo dovoljeno, toda pod pogojem, da pokoplje svojo ženo v Nemčiji. Mancini pa je dal truplo svoje žene v neki kölnski bolnišnici mumificirati in jo shranil v svojem stanovanju. Truplo je ležalo v njegovem stanovanju od 14. aprila do 30. avgusta. Na ponovno intervencijo oblasti, naj vendar da truplo pokopati, je odgovoril, da to ni navadno truplo, ampak mumija in torej po nemškem zakonu ni dolžan mumijo zakopati. Spor je dospel celo do predsednika vlade, ki je končno odredil, naj se mumija zakoplje. Ko so prišli organi oblasti v Mancinijevo stanovanje, da prevzamejo truplo, ga niso mogli zlepa najti. Šele po dolgem iskanju se jim je posrečilo najti truplo, in sicer pod posteljo. Policija je truplo s silo odnesla iz stanovanja, ter ga izročila nekemu pogrebniemu zavodu, da ga pokoplje. Mancinija pa so radi tega, ker se je protivil oblastem, izgnali iz mesta.

Psihološki vzroki Mancinijevega ravnanja še niso pojasnjeni. Nekateri mislijo, da gre za bolesten znak fetišizma, drugi pa mislijo, da je Mancini to delal čisto iz materijalističnih razlogov. Proti Manciniju je namreč v teku razprava radi dedščine, pa je mislil, da bo s svojo pretirano »ljubeznijo« vplival na sodnike. Res je malo verjetno, da bi se v današnjih časih našel tak mož, ki bi tako »ljubil« svojo ženo, da bi njenega trupla niti zakopati ne pustil.

Atensko pristanišče Pirej, kjer je te dni divjal strašen požar (glej sestavek Goreče morje).

Goreče morje

V atenskem pristanišču Pireju je divjal strahovit požar. O katastrofi poročajo sledeče podrobnosti: Bencinska črpalka angleškega tovarnega parnika »Donax« je bila pokvarjena in bencin je neopaženo tekkel ven ter se razlival po morski površini. Neki delavec, ki si je kuhal svoje kosilo, je vrgel ostanke ognja v morje in naenkrat je bila vsa morska površina v svetlih plamenih. Plameni so v par minutah objeli dvajset jadrnic in več večjih parnikov. Med posadkami na ladjah je nastala strašna panika. Mornarji so v begu zapuščali ladje in se rešili na obrežje. Nekaterim mornarjem se je vnela obleka in v silnih bolečinah so poskakali v goreče morje, kjer so živi zgoreli. Tovorni parnik »Donax« in več jadrnic so tvorile ogromne goreče stebre. Na vseh ladjah so bile zaloge bencina, ki je v silnih pokih eksplodiral, kar je še povečalo zmešnjavo. Požarna bramba ni mogla drugega storiti, kakor da je skušala ladje, ki se niso gorele, spraviti na odprto morje, kar se je pa le v par slučajih posrečilo. Po zadnjih poročilih je zgorelo dvajset mornarjev, vendar pa je zelo verjetno, da je število smrtnih žrtev mnogo višje. Mnogo se je bilo močno opece-nih. Zgorelo je osemnajst ladij. Škoda je ogromna in je zaenkrat še ni mogoče prece-niti.

Iz nočnega New Yorka

Blagajnik nekega newyorškega kluba se je te dni po neki svečani klubovi prireditvi pozno ponoči vračal domov. Na oglu ulice je opazil človeka, ki je ležal na tleh in nekaj tiho mrmral. Poleg njega sta ležala eleganten klubuk in lepa palica. Blagajniku se je takoj zazdelo, da je postal elegantni neznanec žrtev roparskega napada.

»Za božjo voljo,« je kriknil neznanec, ko je prišel blagajnik v njegovo bližino. »že deset minut ni šla tod mimo nobena živa duša! Ali ste saj morda kakega policista videli v bližini?«

Blagajnik je odvrnil, da ni videl prav nobenega, toda takoj se je ponudil, da pripelje kakega policijskega agenta.

»Ne brigajte se za to,« je odvrnil neznanec, »to mi še bolj prav pride, če niste nikogar videli. Ali ne bi bili tako dobri, da bi mi najprej izročili vašo denarnico in potem pa še blagajno, kjer se nahaja dohodek večerne zabave?« In obenem mu je pomolil revolver pod nos. Blagajnik je videl, da ne more tu ničesar opraviti in mu je lepo vse zahtevano izročil. Ko je zjutraj stvar prijavil policiji, je zvedel, da je več članov kluba »informiral« neznanca, da ni nobenega policista v bližini in so mu seveda poleg tega še izročili svoje denarnice.

Koliko stane mednarodni mir?

Pravkar objavljen proračun Društva narodov za prihodnje leto 1931 znaša 6 milijonov dolarjev. Za ta znesek bo torej človeštvo vsaj leto dni varno pred vojno. Društvo narodov samo: njegove seje, osebje in tiskovine stane 3.300.000 dolarjev. Druga polovica kreditov se porabi v kritje izdatkov obeh ustanov, ki delujeta pod pokroviteljstvom Društva narodov. To sta mednarodno mirovno razsodišče v Haagu in mednarodni urad dela v Zenevi.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 12. septembra: 12.30 Plošče — 13.00 Čas, borza, plošče — 13.30 Dnevne vesti — 18.30 Koncert radio orkestra Ischpold: Kavalirski valček; Boildieu: Bagdadski kalif; Theimer: Marquissetta; Grieg: Olav Trygvason; Puccini: Madame Butterfly — 19.30 Gospodinska ura, gđ. Cilka Krekova — 20.00 Danilo Bučar poje kuplete, Ohcetna godba Magistrov, Samospevi g. Mirka Jelačina. Mozart: Carobna piščal, arija Tamina; Čajkovsky: Evgen Onegin, arija Lenskega; Smetana: Prodana nevesta, arija Janka (vse v češkem jeziku); Verdi: Rigoletto, nastopna arija vojvode; Verdi: ples v maskah, mornarska pesem Riharda (vse v slovenskem jeziku); Bizet: Agnus Dei; Melodie religieuse (latinsko). — 22.00 Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 13. septembra. 15.30 Plošče — 15.00 Čas, borza, plošče. — 15.30 Dnevne vesti. — 18.30 Koncert radio orkestra. — 19.30 Tedenski pregled. — 20.30 Prenos iz Beograda. — 22.30 Casovna napoved in poročila.

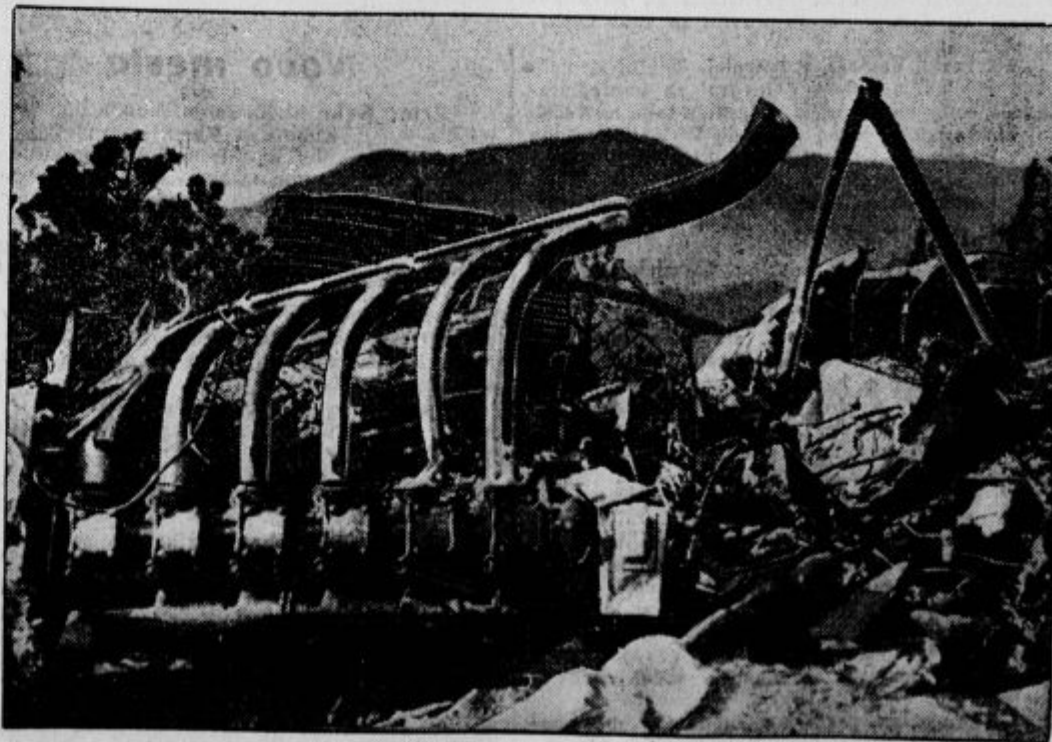
Drugi programi:

Sobota, 13. septembra:

Belgrad: 17.30 Mladinski koncert. — 18.00 Popoldanski koncert zabavne glasbe. — 19.30 Zdravstv. ura. — 20.00 Pevski koncert. — 20.30 Klavirski koncert g. Huszar. — 21.15 Pevski koncert g. Stanoje Jankovića, člana belgr. opere. — 22.15 Komedija. — 22.30 Prenos koncerta balalajk. — Zagreb: 17.00 Popoldanski koncert ork. — 20.15 Kulturne in društ. vesti. — 20.30 Prenos koncerta iz Beograda. — 22.24 Plesna glasba — Budapest: 17.30 Popoldan. koncert ork. — 19.30 Veseli večer: nato koncert ciganskega orkestra. — Milan: 19.30 Večerni koncert zabavne glasbe. — 21.15 Veliki pester koncert: nato zabavna in plesna glasba. — Praga: 19.45 Koncert orkestra na pihala. — 20.15 »V studiu«. — 21.15 Slovaški večer — 22.20 Zabavni koncert. — 23.20 Koncert zabavne glasbe. — Langenberg: 17.30 Večerni koncert. — 20.00 Zabavni večer (koncert ork.) — 24.00 »Mojstri jazz«, plošče. — Rim: 21.05 Veliki pestri koncert, nato plesna glasba. — Berlin: 16.30 Zabavna glasba. — 19.25 Violinski koncert. — 20.30 Zabavna glasba; nato plesna glasba. — Katowice: 20.15 Zabavni koncert. — 23.00 Plesna glasba. — M. Ostrava: 19.45 Koncert orkestra na pihala. — 20.15 »V studiu«. — 21.15 Slovaški večer. — 22.20 Zabavni koncert. — 23.20 Koncert zabavne glasbe. — Leipzig: 19.30 Zabavni koncert radio orkestra. — 20.30 Takse 13. komedija. — 21.30 Humor v govoru in življanju. — 22.30 Plesna glasba.

Zmagovalke na ženski olimpijadi v Prahi. Od leve na desno: gđ. Hitomi — Japonka, gđ. Hargus — Nemka, gđ. Schumann — Nemka.

Razbito pošto letalo. V gosti megli je avstrijsko pošto letalo »A 3«, ki je vozilo na progi Dunaj — Zürich, v bližini Garmisch-Patenkirchena na Bavarskem zadelo v skalo in se popolnoma razbilo. Pilot, major Stojisavljevič, je zgorel.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglašje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsa oglašja treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe iščejo

Kuharica

samostojna, govori tudi nemško, išče službo s 15. sept. pri boljši družini ali pri samskem gospodu. Naslov v upravi pod št. 10.425.

Zasluzek

Iščem

za vse kraje v državi zastopnike za prodajo nove patriotične slike. Prodajo je odobrilo in omogočilo pristojno ministristvo. Zasluzek 3—6000 Din mesečno. Obrniti se je osebnost ali pismeno izdavaški kancelariji — Beograd, Kolarčeva 3/1.

Službodobe

Pošteno služkinjo

18—20 let staro, zdravo, katere zna nekaj kuhati, se sprejme v boljšo hišo. Prednost imajo kmetska dekleta. — Ponudbe upravi »Slov.« pod št. 10.413.

Kamnoseški pomočnik

se išče za takoj. Delo v notranjskimi poslopi, ki traja circa tri mesece. — Stavbenik Schell, Ljubljana VII, Maurerjeva 29.

Učenke

za mehanično umetno vezanje in predtisk sprejme Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13.

Izborno kuharico

išče gospodinjstvo podjetje s 15. septembrom ali pozneje. Naslov se izve v Uradniški menzi, Maribor, Slomškov trg 17, med 12 in 14.

Magister farmacije

izurjenega in zanesljivega, ne nad 35 let staroga, ki je jugoslov. državljan ter je odslužil vojske, z dobrimi referencami sprejme Engleska drogerija v Beogradu. — Pismene ponudbe z osebnim opisom in fotografijo. Mesto stalno, plača dobra.

Blagajničarko

za kuhinjo restavracije — se išče. Lahko z ljudsko šolo z dobrim sprječevalom od poštenih staršev. Pism. ponudbe na upravo »Slov.« v Mariboru pod: »Blagajničarka začetnica«.

Drogerij. pomočnika

izurjenega in zanesljivega, ki je odslužil vojske in je jugoslov. državljan, z dobrimi priporočili, sprejme Engleska drogerija v Beogradu. — Pismene ponudbe s fotografijo naj se pošljejo navedeni tvrdki.

Pouk

Gosli poučuje

biv. učitelj konservatorija, Studentovska ulica 9/1.

Šolerska šola

I. oblast. konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Klavirski pouk

temeljiti, daje učiteljica. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10362.

Stanovanja

Meblovana soba

se išče s strogo separiranim vhomom v visokem pritličju ali I. nadstropju v sredini mesta. Ponudbe pod »Meblovana« upravi »Slovenca«.

Stanovanje

solčno sobo in malo kuhinjo s pritliklinami, v mestu, dobe takoj dva ali trije družinski člani. Mesečno 320 Din. Naslov v upravi pod št. 10.461.

Prijazno sobo

opremljeno, vhod posebej, oddam s 15. septembrom solidnemu gospodu ali gospodični v Trnovem. Naslov v upravi pod št. 10.429.

Glasba

Glasovirje in pianine

»Dalibor« (CSR) opetovano razstavljamo na Velesjemu v Ljubljani, paviljon »E«, od 31. VIII. do 15. IX. 1930. Izrabite to priliko za nakup prvovrstnega instrumenta »Dalibor« poceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Vnajem

Restavraterja

sposobnega prevzeti novo otvoren hotel z restavracijo, za več let v najem, eventualno, kupiti ga, iščem. Hotel odprt celo leto. Vprašati: Hotel »Zagreb«, Senj.

Posedstva

Hišica

dve sobi in kuhinja, ob Streliški ul. 33, naprodaj.

V Ljutomeru

je trgovska hiša po ceni naprodaj. Najbolj pripravna za večjega steklarja. Pojasnila daje A. Lentz, Maribor, Aleksandrova 67.

Kupimo

Gradbeno podjetje

»Probuda« kupi rabljene poljske tračnice in vagončke.

Kamen

za stavbe in za posipanje cest oddam v kopanje na Vrhniki ob glavni cesti št. 336.

Prodamo

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Illica 82. Kemič. čistilnica perja.

III. a za obiljanje kratke za mizarje oblane za pode prodaja po zelo nizki ceni »Mirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Drva, odpadki

od žag se dobijo v vsaki količini pri tvrdki Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244.

10 vagon. krompirja

belega, prodam po 70 par franko vagon Ptui, in 5 vagonov zeljnih glav. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.430.

Sobo

za stanovanje ali pisarno oddam nasproti glavnega kolodvora v novi hiši »Vzajemne zavarovalnice« Naslov pri hišniku.

Je izredna važnost, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenca« in pregledate tudi njegov oglasni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastopstvih

Obrt

Krušno moko in rženo moka

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Obiskovalcem velesjima

se vlijudno priporoča velika zaloga in razstava dvokoles, motorjev, živalnih strojev, otroških in igračnih vozičkov. Prvovrstno blago, nizke cene. — Ceniki franko. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozičkov in delov. Ljubljana, Karlovska cesta 4 (postaja cestne železnice).

Autotaksi

Novo mesto-Kendija

M. Hočevar

Telefon št. 18

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu. Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Restavraterji in gostilničarji, pozor!

Oglejte si naš najnovejši patent

„Električna zračna pumpa za plivo“

katere deluje avtomatično v paviljonu F št. 116/18

Severočehska tovarna vagonov in strojev d. d. Češka Lipa

Dijaškim roditeljem, privatnim in rednim dijakom srednjih šol!

Profesorji zavoda »Hajdukovič« so pričeli z vpisovanjem za pripravo novih učencev iz vseh predmetov za vseh osem gimnazijskih razredov.

Predavanja se prične 6. oktobra t. l. Tečaji so dnevni in večerni, in sicer:

1. Za privatne učence (-ke), ki so iz kakršnihkoli razlogov ostali nešolani, pa jim je šola potrebna, ali pa so izgubili kako šolsko leto in ga želijo nadomestiti.
2. Za redne učence (-ke), ki so radi slabih ocen, bolezni, izključitve ali iz kateregakoli drugega razloga izgubili kako šolsko leto. Lahko vse nadomeste.
3. Za učence (-ke) strokovnih šol, ki želijo gimnazijsko pripravo. V kratkem času jo lahko dobe.
4. Za one maturante, ki so odklonjeni na januarski rok.
5. Dopisovalna predavanja za one učence (-ke) (uradnike, trgovce, obrtnike), ki jim delo ne dopušča, da bi kraj, kjer prebivajo, zapustili.

Vsak učenec (-ka) te šole polaga koncem tečajnega leta izpit pred komisijo državnih profesorjev v državni gimnaziji in prejme izpričevalo o izvršenem razredu iz državne gimnazije, ki pa ima isto veljavnost kot ono rednih učencev državne gimnazije.

Angažirani so najboljši strokovni profesorji ter je vsakemu marljivemu učencu uspeh zagotovljen.

Pogoji so zelo ugodni. Za siromašne učence velik popust. Vzgojevališče pod strogim nadzorstvom profesorjev.

Podrobnejša pojasnila daje in vsak dan vpisuje:

M. Popović, Beograd, Njeguševa ulica 29. — Telefon 16-63.

KLISARNA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

LJUBLJANA

IZVRŠUJE ENOBARVNE IN VEČBARVNE FOTOTIPIJE, ENOBARVNE, VEČBARVNE AUTOTIPIJE, KOMBINIRANE KLIŠEJE ZA NAVADEN IN NAJFINEŠI PAPIR KLIŠEJE PO PERORISIH, SLIKAH IN RISBAH, ROKOPISIH IN FOTOGRAFIJAH ZA RAZGLEDNICE, REKLAM. SLIKE, VINJETE

1000 Din

prihranite, ako izdaste za Nikoprost 76 Din. Razposilja Lindič — Ljubljana, Komenskega 36.

Širite »Slovenca«!

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

Kakor hitro je bilo mogoče zopet voziti po reki, so se odpravili Mihael in njegovi najboljši pomočniki v motornih čolnih na delo in so pobirali posameznike in cele skupine gusarjev, ki so se bili rešili na otočke v močvirju ob reki, ali pa so našli zavetje na plitvinah. Večinoma so bili neoboroženi, ker so zbežali z ladij v prvi norosti smrtnega strahu.

»Kaj naj storimo z njimi, Tim?« vpraša Mihael.

»Izpustimo jih, pa si bo že vsak poiskal svoj dom,« odvrne brodar.

»To že; toda, ako jih izpustimo, se utegnejo lotiti novih zločinov. Po mojem bo bolje, ako jih vzamemo seboj v trdnjavo; kake tri lorke so še dobre za plovbo in jih lahko potegnemo z vrvjo do jezera. Potem bomo pa sporočili v Hong Kong ali kam drugam in prevzeli bodo odgovornost zanje prave oblasti.«

Rešene Kitajce so spravili na krov lork, katere so potem z motornima čolnoma vlekli za seboj. Ko so dospeli v trdnjavo, so jetnike zaprli v kletke, v kakršnih je bil prej Lovro in v take lope in stranska poslopja, ki so se dala dobro zakleniti.

Šele čez nekaj časa nato je Mihael izvedel usodo tistih gusarjev, ki so se bili rešili na suho ter so ušli preko močvar. Polovili so jih namreč vaščani in kmetje, katere so nekoč zatirali in le malokateri je ostal živ.

Ko sta si Lovro in brat pripovedovala prav podrobno dogodke tistega pomenljivega jutra, sta slišala, da pripravljata Tim in Eh Sang veselico.

»Prav in spodobi se, ako proslavimo zmago,« spod,« reče, »le žal mi je, da živeža ni mogoče dobiti takega, da bi ga smeli imenovati razkošje. Zrezki bi se nam kaj dobro prilegli, toda kje jih boste v tem kraju dobili? Gospod, da vam po pravici povem,« dostavi in pogleda Eh Sanga postrani, »ne morem vam prav natančno reči, kakšne jedi ima ta možakar pripravljene; ker pa trdi, da »vse čisto dobre in polno lepe jako vse«, upam, da vas ne bo zastrupil.«

»Pojedel bi ne vem kaj,« reče Mihael smeje. »Saj že cele dneve nisem niti povprečno dobro obehval.«

Obed so pripravili v največji sobi najodličnejše hiše. Udeležili so se ga Mihael in Lovro, Tim, Čeng, kapitan Richards in nekateri njegovi možje, Eh Sang pa je bil točaj. Trije vaščani pa so stali pri vratih na straži, da ne bi gostov kdo motil.

Med obedom so se pogovarjali največ o tem, kaj naj prav za prav storijo z jetniki. Zaloga živeža je bila res precejšnja, vendar pa bi jo bilo treba še povečati, ako bi hoteli jetnike tudi le za kratek čas pridržati. Ker so imeli zdaj dva motorna čolna, bi Holandci lahko takoj odpuhli v Makao ali Hong Kong, pa Mihael je mislil, da svojega mesta ne sme zapustiti, dokler ne bo zanesljivo spoznal, da gusarji niso več opasni.

»Gusarstva v kitajskih vodah ne bo nihče popolnoma iztrebil,« pravi kapitan Richards. »Pokrajina je namreč preogromna, saj je ne morete povsod s policaji našpikati. Res je naše brodovje skozi cele rodove zločince zatiralo, ni pa jih strlo; zdaj ko je vsa država v strašni zmedi, si pa tudi lahko mislite, da bo gusarstvo iznova vzcvetelo.«

»Morda bodo pa lopovi za nekaj časa vendarle mirovali, zlasti zdaj, ko smo ujeli njihovega poglavarja,« pravi Mihael. »Zato nameravam Ming Vang Tanga peljati v Hong Kong in ga tam —«

V tem hipu pa so naenkrat zaslišali, kako so se pred vrati ruvali, cvilili in se zmerjali. Vse omizje je umolknilo, Eh Sang pa je skočil k vratom in začel kričati in zmerjati. Malo je manjkalo, da ga niso podrla na tla vrata, ki so se nasilno odprla in v sobo je planil plešast Kitajec, ki si je bil s silo priboril pot mimo vaščanov, ki so stražili. Eh Sanga je pograbil za ovrtnik in nekaj hipov sta imela prav živahno rokoborbo, ki sta jo spremljala s petjem kitajskega psovanja. Nato pa je Eh Sang moža nenadoma spustil, stopil k svojemu gospodarju in mu rekel:

»On reči on treba govoriti gospon. Jaz poznati lump doblo: jaz gledati videti, on lump v molje taklat, ko dva kos gospon iti loviti v Bantam.«

Iz tega nenavadnega stavka, ki ga je Eh Sang zdrdral kot hudournik, pa tudi iz ostrega pogleda na možaka, ki je nepovabljen vdrl v sobo, je Mihael spoznal, da je to možak, ki sta ga z Lovretom rešila, da ni utonil takrat, ko sta napravila izlet na lov. Stopil je pred Mihaela in se mu globoko poklonil; nato pa je urno nekaj po kitajsko povedal, pa Holandci niso drugega razumeli, ko da govori o Ming Vang Tangu.

»Kaj pravi, Eh Sang?« vpraša Mihael.

»On reči, Ming Vang Tang poblisati!« reče Eh Sang prestrašen.

»Kaj? Ušel?« krične Mihael in plane pokonci. »Zaenkrat tega človeka zgrabite, jaz pa grem pogledat. Čeng, pojdite z menoj za tolmača!«

S Čengom sta odhitela ven. Kmalu sta doznala, da je možak govoril resnico. Ming Vang Tang jo je popihal. Mož, ki je bil postavljen za stražo, se je rotul, da je ušel še preden se je Mihael vrnil s svoje ekspedicije po reki; priznal pa je, da je morda res nekoliko premalo pazil, pa kaj, ko je vsled dogodkov na reki nastalo tako razburjenje.